శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
సుఖోపవిష్టః పర్యంకే రామకృష్ణోరుమానితః ।
లేభే మనోరథాన్ సర్వాన్ పథి యాన్ స చకార హ ॥ **1** ॥

కిమలభ్యం భగవతి ప్రసన్నే శ్రీనికేతనే ।
తథాపి తత్పరా రాజన్న హి వాంఛంతి కించన ॥ **2** ॥

సాయంతనాశనం కృత్వా భగవాన్ దేవకీసుతః ।
సుహృత్సు వృత్తం కంసస్య పప్రచ్ఛాన్యచ్చికీర్షితం ॥ **3** ॥

శ్రీభగవానువాచ
తాత సౌమ్యాగతః కచ్చిత్ స్వాగతం భద్రమస్తు వః ।
అపి స్వజ్ఞాతిబంధూనామనమీవమనామయం ॥ **4** ॥

కిం ను నః కుశలం పృచ్ఛే ఏధమానే కులామయే ।
కంసే మాతులనామ్న్యంగ స్వానాం నస్తత్ప్రజాసు చ ॥ **5** ॥

అహో అస్మదభూద్ భూరి పిత్రోర్వ్యజినమార్యయోః ।
యద్ధేతోః పుత్రమరణం యద్ధేతోర్బంధనం తయోః ॥ **6** ॥

దిష్ట్యాద్య దర్శనం స్వానాం మహ్యం వః సౌమ్య కాంక్షితం ।
సంజాతం వర్ణ్యతాం తాత తవాగమనకారణం ॥ **7** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
పృష్టో భగవతా సర్వం వర్ణయామాస మాధవః।
వైరానుబంధం యదుషు వసుదేవవధోద్యమం ॥ **8** ॥

యత్సందేశో యదర్థం వా దూతః సంప్రేషితః స్వయం।
యదుక్తం నారదేనాస్య స్వజన్మానకదుందుభేః ॥ **9** ॥

శ్రుత్వాక్రూరవచః కృష్ణో బలశ్చ పరవీరహా।
ప్రహస్య నందం పితరం రాజ్ఞాఽఽదిష్టం విజజ్ఞతుః ॥ **10** ॥

గోపాన్ సమాదిశత్ సోఽపి గృహ్యతాం సర్వగోరసః।
ఉపాయనాని గృహ్ణీధ్వం యుజ్యంతాం శకటాని చ ॥ **11** ॥

యాస్యామః శ్వో మధుపురీం దాస్యామో నృపతే రసాన్।
ద్రక్ష్యామః సుమహత్ పర్వ యాంతి జానపదాః కిల।
ఏవమాఘోషయత్ క్షత్రా నందగోపః స్వగోకులే ॥ **12** ॥

గోప్యస్తాస్తదుపశ్రుత్య బభూవుర్వ్యథితా భృశం।
రామకృష్ణౌ పురీం నేతుమక్రూరం వ్రజమాగతం ॥ **13** ॥

కాశ్చిత్తత్కృతహృత్తాపశ్వాసమ్లానముఖశ్రియః।
స్రంసద్దుకూలవలయకేశగ్రంథ్యశ్చ కాశ్చన ॥ **14** ॥

అన్యాశ్చ తదనుధ్యాననివృత్తాశేషవృత్తయః।
నాభ్యజానన్నిమం లోకమాత్మలోకం గతా ఇవ ॥ **15** ॥

స్మరంత్యశ్చాపరాః శౌరేరనురాగస్మితేరితాః।
హృదిస్పృశశ్చిత్రపదా గిరః సమ్ముముహుః స్త్రియః ॥ **16** ॥

గతిం సులలితాం చేష్టాం స్నిగ్ధహాసావలోకనం।
శోకాపహాని నర్మాణి ప్రోద్దామచరితాని చ ॥ **17** ॥

చింతయంత్యో ముకుందస్య భీతా విరహకాతరాః।
సమేతాః సంఘశః ప్రోచురశ్రుముఖ్యోఽచ్యుతాశయాః ॥ **18** ॥

గోప్య ఊచుః
అహో విధాతస్తవ న క్వచిద్ దయా
సంయోజ్య మైత్ర్యా ప్రణయేన దేహినః।
తాంశ్చాకృతార్థాన్ వియునంక్ష్యపార్థకం
విక్రీడితం తేఽర్భకచేష్టితం యథా ॥ **19** ॥

యస్త్వం ప్రదర్శ్యాసితకుంతలావృతం
ముకుందవక్త్రం సుకపోలమున్నసం।
శోకాపనోదస్మితలేశసుందరం
కరోషి పారోక్ష్యమసాధు తే కృతం ॥ **20** ॥

క్రూరస్త్వమక్రూరసమాఖ్యయా స్మ న -
శ్చక్షుర్హి దత్తం హరసే బతాజ్ఞవత్।
యేనైకదేశేఽఖిలసర్గసౌష్ఠవం
త్వదీయమద్రాక్ష్మ వయం మధుద్విషః ॥ **21** ॥

న నందసూనుః క్షణభంగసౌహృదః
సమీక్షతే నః స్వకృతాతురా బత।
విహాయ గేహాన్ స్వజనాన్ సుతాన్ పతీం -
స్తద్దాస్యమద్ధోపగతా నవప్రియః ॥ **22** ॥

సుఖం ప్రభాతా రజనీయమాశిషః
సత్యా బభూవుః పురయోషితాం ధ్రువం।
యాః సంప్రవిష్టస్య ముఖం వ్రజస్పతేః
పాస్యంత్యపాంగోత్కలితస్మితాసవం ॥ **23** ॥

తాసాం ముకుందో మధుమంజుభాషితై -
గృహీతచిత్తః పరవాన్ మనస్వ్యపి।
కథం పునర్నః ప్రతియాస్యతేఽబలా
గ్రామ్యాః సలజ్జస్మితవిభ్రమైర్భ్రమన్ ॥ **24** ॥

అద్య ధ్రువం తత్ర దృశో భవిష్యతే
దాశార్హభోజాంధకవృష్ణిసాత్వతాం।
మహోత్సవః శ్రీరమణం గుణాస్పదం
ద్రక్ష్యంతి యే చాధ్వని దేవకీసుతం ॥ **25** ॥

మైతద్విధస్యాకరుణస్య నామ భూ -
దక్రూర ఇత్యేతదతీవ దారుణః।
యోఽసావనాశ్వాస్య సుదుఃఖితం జనం
ప్రియాత్ప్రియం నేష్యతి పారమధ్వనః ॥ **26** ॥

అనార్ద్రధీరేష సమాస్థితో రథం
తమన్వమీ చ త్వరయంతి దుర్మదాః।
గోపా అనోభిః స్థవిరైరుపేక్షితం
దైవం చ నోఽద్య ప్రతికూలమీహతే ॥ **27** ॥

నివారయామః సముపేత్య మాధవం
కిం నోఽకరిష్యన్ కులవృద్ధబాంధవాః।
ముకుందసంగాన్నిమిషార్ధదుస్త్యజాద్
దైవేన విధ్వంసితదీనచేతసాం ॥ **28** ॥

యస్యానురాగలలితస్మితవల్గుమంత్ర -
లీలావలోకపరిరంభణరాసగోష్ఠ్యాం।
నీతాః స్మ నః క్షణమివ క్షణదా వినా తం
గోప్యః కథం న్వతితరేమ తమో దురంతం ॥ **29** ॥

యోఽహ్నః క్షయే వ్రజమనంతసఖః పరీతో
గోపైర్విశన్ ఖురరజశ్ఛురితాలకస్రక్।
వేణుం క్వణన్ స్మితకటాక్షనిరీక్షణేన
చిత్తం క్షిణోత్యముమృతే ను కథం భవేమ ॥ **30** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం బ్రువాణా విరహాతురా భృశం
వ్రజస్త్రియః కృష్ణవిషక్తమానసాః।
విసృజ్య లజ్జాం రురుదుః స్మ సుస్వరం
గోవింద దామోదర మాధవేతి ॥ **31** ॥

స్త్రీణామేవం రుదంతీనాముదితే సవితర్యథ।
అక్రూరశ్చోదయామాస కృతమైత్రాదికో రథం ॥ **32** ॥

గోపాస్తమన్వసజ్జంత నందాద్యాః శకటైస్తతః।
ఆదాయోపాయనం భూరి కుంభాన్ గోరససంభృతాన్ ॥ **33** ॥

గోప్యశ్చ దయితం కృష్ణమనువ్రజ్యానురంజితాః।
ప్రత్యాదేశం భగవతః కాంక్షంత్యశ్చావతస్థిరే ॥ **34** ॥

తాస్తథా తప్యతీర్వీక్ష్య స్వప్రస్థానే యదూత్తమః।
సాంత్వయామాస సప్రేమైరాయాస్య ఇతి దౌత్యకైః ॥ **35** ॥

యావదాలక్ష్యతే కేతుర్యావద్ రేణూ రథస్య చ।
అనుప్రస్థాపితాత్మానో లేఖ్యానీవోపలక్షితాః ॥ **36** ॥

తా నిరాశా నివవృతుర్గోవిందవినివర్తనే।
విశోకా అహనీ నిన్యుర్గాయంత్యః ప్రియచేష్టితం ॥ **37** ॥

భగవానపి సంప్రాప్తో రామాక్రూరయుతో నృప।
రథేన వాయువేగేన కాలిందీమఘనాశినీం ॥ **38** ॥

తత్రోపస్పృశ్య పానీయం పీత్వా మృష్టం మణిప్రభం।
వృక్షషండముపవ్రజ్య సరామో రథమావిశత్ ॥ **39** ॥

అక్రూరస్తావుపామంత్ర్య నివేశ్య చ రథోపరి।
కాలింద్యా హ్రదమాగత్య స్నానం విధివదాచరత్ ॥ **40** ॥

నిమజ్జ్య తస్మిన్ సలిలే జపన్ బ్రహ్మ సనాతనం।
తావేవ దదృశేఽక్రూరో రామకృష్ణౌ సమన్వితౌ ॥ **41** ॥

తౌ రథస్థౌ కథమిహ సుతావానకదుందుభేః।
తర్హి స్విత్ స్యందనే న స్త ఇత్యున్మజ్జ్య వ్యచష్ట సః ॥ **42** ॥

తత్రాపి చ యథాపూర్వమాసీనౌ పునరేవ సః।
న్యమజ్జద్ దర్శనం యన్మే మృషా కిం సలిలే తయోః ॥ **43** ॥

భూయస్తత్రాపి సోఽద్రాక్షీత్ స్తూయమానమహీశ్వరం।
సిద్ధచారణగంధర్వైరసురైర్నతకంధరైః ॥ **44** ॥

సహస్రశిరసం దేవం సహస్రఫణమౌలినం।
నీలాంబరం బిసశ్వేతం శృంగైః శ్వేతమివ స్థితం ॥ **45** ॥

తస్యోత్సంగే ఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససం।
పురుషం చతుర్భుజం శాంతం పద్మపత్రారుణేక్షణం ॥ **46** ॥

చారుప్రసన్నవదనం చారుహాసనిరీక్షణం।
సుభ్రూన్నసం చారుకర్ణం సుకపోలారుణాధరం ॥ **47** ॥

ప్రలంబపీవరభుజం తుంగాంసోరఃస్థలశ్రియం।
కంబుకంఠం నిమ్ననాభిం వలిమత్పల్లవోదరం ॥ **48** ॥

బృహత్కటితటశ్రోణికరభోరుద్వయాన్వితం।
చారుజానుయుగం చారుజంఘాయుగలసంయుతం ॥ **49** ॥

తుంగగుల్ఫారుణనఖవ్రాతదీధితిభిర్వృతం ।
నవాంగుల్యంగుష్ఠదలైర్విలసత్పాదపంకజం ॥ **50** ॥

సుమహార్హమణివ్రాతకిరీటకటకాంగదైః ।
కటిసూత్రబ్రహ్మసూత్రహారనూపురకుండలైః ॥ **51** ॥

భ్రాజమానం పద్మకరం శంఖచక్రగదాధరం ।
శ్రీవత్సవక్షసం భ్రాజత్కౌస్తుభం వనమాలినం ॥ **52** ॥

సునందనందప్రముఖైః పార్షదైః సనకాదిభిః ।
సురేశైర్బ్రహ్మరుద్రాద్యైర్నవభిశ్చ ద్విజోత్తమైః ॥ **53** ॥

ప్రహ్లాదనారదవసుప్రముఖైర్భాగవతోత్తమైః ।
స్తూయమానం పృథగ్భావైర్వచోభిరమలాత్మభిః ॥ **54** ॥

శ్రియా పుష్ట్యా గిరా కాంత్యా కీర్త్యా తుష్ట్యేలయోర్జయా ।
విద్యయావిద్యయా శక్త్యా మాయయా చ నిషేవితం ॥ **55** ॥

విలోక్య సుభృశం ప్రీతో భక్త్యా పరమయా యుతః ।
హృష్యత్తనూరుహో భావపరిక్లిన్నాత్మలోచనః ॥ **56** ॥

గిరా గద్గదయాస్తౌషీత్ సత్త్వమాలంబ్య సాత్వతః ।
ప్రణమ్య మూర్ధ్నావహితః కృతాంజలిపుటః శనైః ॥ **57** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే అక్రూరప్రతియానే ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥